

Església de Santa Fe de Valldeperes

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord-oest del terme municipal. Antiga quadra de Valldeperes, pertanyent a l'antic terme del castell de Castelladral. Actualment parròquia de la Coromina (Cardona).
Emplaçament	Carretera a Cardona (C-55), al km. 57,9 (al polígon La Cort, de Cardona), pista asfaltada en direcció est i després nord-est, uns 2,5 km.
Alçada:	481
Coordenades:	
Latitud:	41.90804
Longitud:	1.73135
UTM Est (X):	394781
UTM Nord (Y):	4640344

Classificació

Número de fitxa	08141 - 193
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Modern Renaixement
Segle	XI-XVII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 39.01.EA. Núm. registre BCIL: 13929-I Publicació DOGC: 29/04/2019
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	
Generalitat i altres	

inventaris	IPA 16862
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada accessible
Titular:	08140A011000230000IB

Fitxes associades:

[Rectoria de Santa Fe de Valldeperes](#)

[Retaule de Sant Isidre de l'església de Valldeperes](#)

[Retaule del Roser de l'església de Valldeperes](#)

[El Sunyer](#)

[Creu de la Santa Missió de Valldeperes](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la dt., 23/03/2021 - 09:13

fitxa:

Descripció

Església d'origen romànic molt transformada posteriorment, sobretot al segle XVII. És el centre del nucli de Valldeperes juntament amb la masia del Sunyer, que ha acabat ocupant el recinte amb múltiples dependències. Es tracta d'una església d'una sola nau acabada amb absis, orientat a llevant, i amb un transsepte format per les dues capelles laterals que s'hi van afegir al segle XVII.

De l'obra romànica en resten les parets laterals de la nau i l'absis, al centre del qual hi ha una finestra de doble esqueixada coronada amb arc de mig punt. La façana principal, a ponent, presenta un ampli campanar d'espadanya amb dos ulls. La portalada, feta el 1658 segons la inscripció que té gravada, és de tradició renaixentista i consta d'un simple frontó amb dues pilastres decorades amb una sanefa. La petita finestra sobre el portal és d'època romànica. Al darrere del campanar hi ha un cos afegit que era un petit comunidor. L'església es troba dins un recinte tancat per un mur que, al seu interior, acull un petit cementiri amb diversos nínxols i una creu de ferro sobre un basament de pedra. Al costat de la capella lateral sud s'aixeca la sagristia, que té una llinda amb inscripció de 1682. I a la façana nord, adossat a la capella lateral, hi ha un petit porxo amb estructura de fusta que permet l'accés per aquest costat.

L'interior s'ha deixat tot a pedra vista excepte la part de l'absis. La nau és coberta amb volta de canó, i al mur de migdia es conserven traces del portal romànic originari, avui tapiat. A ambdós costats del transsepte hi ha les capelles laterals on es conserven sengles retaules. La capella més antiga és la del costat nord, de principis del segle XVII i coberta amb una magnífica volta de canó. Aquí hi trobem el retaule dedicat al Roser, de tradició renaixentista i d'autor desconegut. La capella del costat sud és construïda el 1658, segons diu una inscripció situada a l'arc, i acull el retaule barroc dedicat a sant Isidre i sant Galderic, obra de l'escultor manresà Josep Generes, del 1660.

En el moment de reformes del segle XVII el paviment romànic fou rebaixat. Al paviment actual es conserva l'accés a una antiga tomba, probablement del tipus hipogeu, que fou amortitzada durant la Gerra Civil de 1936. En el cos afegit a ponent de la capella del Roser hi ha una altra construcció afegida a la nau romànica, que amb una escala interior duia al cor, ara inexistent. Aquest espai fou utilitzat durant algun temps com a mausoleu, probablement per la Família Sunyer. Quan s'enderrocà el cor també es tragueren els nínxols.

A l'interior de l'església també es conserva, encastada a la paret, una pica romànica decorada amb sanefes. Originàriament devia anar situada al costat de la primitiva porta. La pica baptismal, més gran i amb tapa de fusta, és d'època barroca. A banda dels dos retaules esmentats, a l'altar principal es conserven tres imatges del que havia estat el retaule principal. Són les de Santa Fe i els Sants Metges Cosme i Damià. Les imatges

són les originals, per bé que molt restaurades a conseqüència dels desperfectes que van sofrir per la guerra.

Observacions:

Informació oral facilitada pels propietaris del Sunyer

Història

El topònim Valldeperes el trobem esmentat per primera vegada l'any 977, en la documentació medieval relacionada amb les possessions de Castelladral i el Mual. El primer esment conegut de l'església és de l'any 1139. No sabem si mai fou parròquia o bé no passà de sufragània. L'enclavament de Valldeperes formava part del terme del castell de Castelladral, però constituïa una quadra autònoma, probablement ja des de l'època baix-medieval, tot i que l'esment d'aquestes quadres no el trobem documentat fins al segle XVI (BADIA, 1988: 160). Cal dir que l'església va estar molt lligada al mas Sunyer, que es troba al seu costat i va esdevenir la casa pairal més important de Valldeperes, habitada per la família Sunyer. Els seus descendents encara avui estan al front del mas, per bé que ara tenen el cognom Planas.

Al segle XVII es van realitzar diverses reformes a l'església. Es sobrealçà la nau i l'absis, es bastiren dues capelles laterals a manera de creuer i es remodelà el mur frontal amb el portal renaixentista. També en aquest moment es van confeccionar els dos retaules que es conserven a l'església. Un és dedicat a la Mare de Déu del Roser, d'època renaixentista i posterior a 1610, d'autor desconegut. L'altre és el retaule de Sant Isidre, que data de 1660 i és obra de l'escultor manresà Josep Generes. A l'altar major hi havia el retaule principal, sota l'advocació de Santa Fe, construït durant el segle XVIII i cremat durant la Guerra Civil de 1936. Se n'han conservat, però, les tres imatges esmentades, per bé que molt restaurades. En el moment dels fets anticlericals de la Guerra Civil, abans que arribessin els escamots revolucionaris la família Sunyer va poder desmuntar i amagar el retaule del Roser, que va quedar intacte. El de Santa Fe fou pràcticament destruït, i el de sant Isidre va sofrir algunes destruccions. Penjant del sostre d'una de les capelles hi havia hagut una làmpada Arnoldfini, del segle XIV, que es conserva en el Museu Diocesà de Solsona.

Al segle XIX el conjunt de la masia del Sunyer es va ampliar amb nombroses construccions, com la masoveria (el 1866) o la Rectoria. Tot i que a la llinda té la data de 1898 aquesta última la construcció és anterior, ja que a finals de segle XIX quan el capellà venia s'hostatjava a la masia, i la rectoria funcionava com una altra masoveria.

Recentment, un grup d'investigadors que formen part del projecte "Solsonès\Barroc", promogut pel Consell Comarcal i amb la col·laboració del Bisbat de Solsona, van poder identificar l'autoria del retaule dels sants Isidre i Galderic, que fins aleshores es desconeixia i que cal atribuir al manresà Josep Generes. Actualment aquesta església és sufragània de la Coromina de Cardona.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 160, 178.

BARBERÀ, Jaume (2019). "Santa Fe de Valldeperes", El Butlletí. Amics de l'Art Romànic del Bages, núm. 189 (maig-agost, 2019), Manresa, p. 7-9. (<http://aarb.cat/publicacions/189.pdf>)

JUNYENT, F.; MAZCUÑÁN, A. (1984). "Santa Fe de Valldeperes". *Catalunya Romànica*, El Bages, Vol. XI. Barcelona, p. 351.

ACN (2015). “Identifiquen un retaule del segle XVII de Valldeperes com a obra del manresà Generes”, Regió7 (16/12/2015), Manresa (<https://www.regio7.cat/cultures/2015/12/16/identifiquen-retaule-del-segle-xvii/341382.html>)

Enllaços d'interès:

[Diari Regió7](#)

[Butlletí dels Amics de l'Art Romànic del Bages](#)

